

NORGES VASSDRAGS- OG
ENERGIDIREKTORAT (NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår ref.:	Sakshandsamar:	Dato
2018/847-19 K54	Aud Sunniva Fuhr aud.sunniva.fuhr@valle.kommune.no	28.02.2019

REVISJON AV FINNDØLAVASSDRAGET - HØYRINGSUTTALE FRÅ VALLE KOMMUNE

INNLEIING OG KORT OM HØYRINGSPROSESSEN I KOMMUNEN(E)

Valle kommune fremma krav om revisjon av Finndølavassdraget 15. oktober 2010. Krava gjaldt revisjon av vilkår for konsesjon gitt ved kgl.res. 7. april 1961 for regulering av Hovatn, Fisstøylvatn og Rauvatn. Kravet ble avvist av Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) ved brev 28. februar 2012, fordi NVE kom til at det var behov for ein samla revisjon av alle konsesjonane i Finndølavassdraget.

Valle og Fyresdal kommunar framsette deretter i felles brev frå Fyresdal kommune 26. juni 2012 nytt krav om vilkårsrevisjon av heile Finndølavassdraget med Hovatn, Fisstøylvatn, Rauvatn og Haukrei kraftverk.

NVE vedtok 13. januar 2017 å opne for revisjon av vilkåra for fylgjande konsesjonar:

- Kgl.res av 7. april 1961 – tillatelse til å regulere Hovatn, Fisstøylvatn og Rauvatn i Finndølavassdraget.
- Kgl.res av 14. august 1970 – Ytterligere regulering og overføring av Finndølavassdraget
- Kgl.res av 22. mars 1991 – Bygging av Haukrei kraftverk

Etter opning av revisjon, har Valle kommune presisert kommunens krav i brev 6. mars 2017.

Arendal Vasdrags Brugseierforening (AVB) har utarbeida et revisjonsdokument (januar 2018) som har vært på høyring. Fyresdal og Valle kommunar har fått utsatt høringsfrist til 28. februar.

AVB har i revisjonsdokumentet vurdert kommunenes krav. Etter utarbeiding av revisjonsdokumentet har det vært gjennomført synfaring 9. oktober 2018, og kommunane har både saman og kvar for seg hatt møter med AVB.

For Valle kommune, som er magasinkommune, har det mest sentrale i revisjonssaken vært å få belyst betydninga av innføring av sommarvasstand i Torsdalsmagasinet. Valle kommune har ingen eigen kompetanse på hydrologi, og har difor funnet det nødvendig å innhente uavhengig hydrologisk kompetanse for best mogleg å underbygge kravet om restriksjonar i magasinet. Fyresdal kommune er på sin side både magasinkommune og elvekommune, med hovudtyngde på vassdraget, og har difor hatt størst fokus på forholdene nedstrøms magasinet. Slik saken har utvikla seg, har kommunane funnet det mest hensiktsmessig å inngi kvar sin høyringsuttale.

Valle kommune sin høyringsuttale er basert på innspel frå allmenne interesser i vassdraget, samt kommunen sine egne interesser, jf. Kommunen sitt revisjonskrav fra 15. oktober 2010, presisert i brev 6. mars 2017. Valle kommune har vidare gjennomført et folkemøte om revisjonssaken 03.10.2018. I tillegg til nærverande uttale har fleire representantar for allmenne interesser i vassdraget inngitt egne uttaler.

Valle kommune vil innleiingsvis understreke at det sentrale for kommunen er å få fastsatt nye vilkår i manøvreringsreglementet som sikrar sommarvasstand i Torsdalsmagasinet. For Valle kommune er det viktig å få ein mest mogleg optimal utnytting av dei tilgjengelege vasskraftressursane kor det vert teke omsyn til både vasskraftproduksjonen, anna utnytting av vassdraget og naturmiljøet.

I punkt 2 vil vi gjennomgå nokon rettslege utgangspunkt for revisjonssaken, før vi i punkt 3 og 4 gir ein meir detaljert tilbakemelding på dei enkelte elementa i uttalen.

NOKON RETTSLEGE UTGANGSPUNKT FOR Å VURDERE ENDRA VILKÅR I KONSESJONANE

Dei konsesjonane i Finndølavassdraget som er gjenstand for vilkårsregulering framgår av punkt 1 ovanfor.

Konsesjonane er blant dei konsesjonane som i NVEs/Miljødirektoratets rapport nr. 49/2013 «*Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022. Nasjonal gjennomgang og forslag til prioritering*» er ansett reviderbare innan 2022.

I rapporten er vassdraga delt inn i ulike prioriteter. Hovudkategorien prioriterte vassdrag (kategori 1) er igjen delt i to underkategoriar; høy prioritet (1.1) og lågare prioritet (1.2). Vassdrag kor NVE og Miljødirektoratet har vurdert miljøforbedringspotensialet som stort, er plassert i kategori 1.1. Konsesjonane i «Finndøla» er plassert i kategori 1.2. Vassdrag som er plassert i kategori 1.2 er også prioritert, men blir antatt å ha eit noko mindre miljøforbedringspotensiale, med antatt større krafttap (samanlikna) med vassdrag i kategori 1.1) av aktuelle tiltak sett i forhold til forventa miljøgevinst.

Det er blant anna teke inn fylgjande kva gjelder Finndøla på side 133:

«Området består av et kollete landskap som når opp i over 1200 moh. Reguleringssoner på > 10 m vil kunne påvirke landskapsbildet når vannstanden i magasinene er lav. Området er viktig for friluftsliv med flere turisthytter som Torsdalsbu og Hovstøyl, og flere DNT-merkede stier. Det går skogsbilveg til alle magasinene og det er en del hytter bl.a. ved Øysævatn og Ulvsvatn.»

Det framgår vidare at aktuelle tiltak blant anna er:

«Magasinrestriksjoner i Fisstøylvatn og Øysævatn for å sikre tilstrekkelig vannstand av hensyn til landskap og friluftsliv.»

I rapporten er det dessutan anslege at krafttaptet ved dei føreslegne tiltak er avgrensa mindre enn 5 GWh/år (5 % av samla produksjon), og at det ikkje dreier seg om flaumutsette områder.

Ved ein revisjon kan det stillas nye krav slik at miljøverdiane i dei regulerte vassdraga ivaretakas betre. Revisjon av kraftkonsesjonar gir blant anna høve til å betre forhold for fisk. Men også landskapsforhold, friluftsliv og ivaretaking av viktig naturmangfold, er viktige omsyn.

Etter at vilkårsrevisjon ble kravd for Finndølavassdraget, er det også vedteke nye forvaltningsplaner i medhald av vannforskriften. Valle kommune legger til grunn at denne planen er eit uttrykk for dagens miljøtilstand i vassdraget.

I revisjonsdokumentet på side 3 uttaler AVB fylgjande:

«Det er bare konsesjonsvilkårene som kan revideres, ikke selve konsesjonen, herunder høyeste regulerte vannstand (HRV) og laveste regulerte vannstand (LRV). Videre slås det fast at restriksjoner som i praksis umuliggjør utnyttelse av hele reguleringen og privatrettslige krav, ikke er en del av revisjonen. Som hovedregel er heller ikke økonomiske krav en del av revisjonsadgangen.»

Vidare skildrar AVB ein svært restriktiv praksis for vilkår som endrar produksjonsvolumet på side 47 til 49, med henvising til OEDs retningslinjer for revisjon. AVB anfører blant anna at simuleringar viser at det ved en sommarrestriksjon, for eksempel HRV – 8 meter, ikkje vil være mogleg å nytte magasinet fullt ut, og at det av dette fyllgjer at det ikkje er anledning til å pålegge magasinrestriksjonar i Torsdalsmagasinet.

Ved vurdering av kor terskelen for å pålegge magasinrestriksjonar eller minstevassføring skal fastleggast, er fyrst og fremst forarbeida av betydning, i tillegg til etterfylgjande lovgjevaruttalar. I samband med implementering av vandndirektivet, uttalte energi- og miljøkomiteen (Innst. S. nr. 131 (2008-2009)) fylgjande om adgangen til å innføre minstevassføring:

«Komiteen mener at tiltaksplanene som skal utarbeides med utgangspunkt i direktivet, må innlemme revisjoner av vannkraftkonsesjoner. I særdeleshet er det viktig å få til ordentlige miljøforbedringer der det ikke er krav om minstevannføring i dag. [...] Komiteen vil påpeke at det generelt er stort forbedringspotensial på mange plan i gamle vannkraftverk, der potensialet for miljøforbedring kan være stort med bare litt vannslipp.»

Som det framgår, forutset Stortinget at det er «viktig å få til ordentlige miljøforbedringer der det ikke er krav om minstevannføring i dag», og at det føreligg eit stort potensial for miljøforbedringar med beskjedne verknadar for kraftproduksjonen. Uttalen må forståas både å gjelde restriksjonar i drifta av magasinane og ny minstevassføring i vassdraget.

Etter kommunens syn har AVBs uriktige utlegning av rettstilstanden bidrege til at AVB ikkje har behandla det framsette kravet om sommervasstand på en tilfredsstillande måte, jf. nærmare under punkt 3.1.

Som det framgår av det siterte ovanfor, legger AVB vidare til grunn at økonomiske vilkår normalt faller utanfor konsesjonen.

Ifylgje forarbeida, Ot.prp. nr. 50 (1991-1992) på side 47, kan imidlertid:

«samtlige vilkår som er oppstilt [...] undergis en ny vurdering på bakgrunn av de erfaringer man har gjort seg i løpet av perioden. [...] Revisjonen kan omfatte vilkår av høyst forskjellig karakter. Etter departementets oppfatning har det derfor lite for seg å forsøke og angi konkret hvilke endringer eller nye vilkår som i fremtiden kan bli aktuelle. Det vil avhenge av hvilke forhold som gjør en endring påkrevet eller ønskelig (ny lovgivning, endringer i samfunnsoppfatningen, interessekonflikter, nye skader eller ulemper, økologiske, hydrologiske eller økonomiske forhold etc.). [Våre understrekninger.]»

Dette framgår fylgjeleg av forarbeida at det er adgang til å ta inn økonomiske vilkår i revisjonsadgangen.

Seinare uttaler og praksis frå OED inneberer ingen begrensningar i denne rettsforståelsen. I den forbindelse vises til Oslo tingretts dom 3. desember 2018 i sak mellom Agder Energi og staten, om revisjon av konsesjonskraftprisen, kor tingretten på s. 7 uttaler:

«Retten har kommet til at endringen av prisvilkåret ligger innenfor statens revisjonskompetanse, og at den heller ikke er i strid med Grunnloven § 97.»

KRAV KNYTT TIL REGULERINGSREGLEMENTET

Magasinrestriksjonar – krav om sommarvasstand i Torsdalsmagasinet

Torsdalsmagasinet ligg i Valle kommune i Aust-Agder med ein liten del i Fyresdal kommune i Telemark. Magasinet bestod opprinnleg av tre vann; Hovatn, Fisstøylvatn og Rauvatn, som etter oppdemninga i 1963 har blitt til eitt samanhengande vatn. Før 1960 var høgdeforskjellen mellom desse vatna under 1 meter, og opprinnleg vasstand i Fisstøylvatn og Rauvatn er i dag nedre reguleringsgrensen for magasinet. Ved HRV ligger vatnet 706 meter over havet, og reguleringshøgda er 21 meter.

Torsdalsmagasinet er eitt av få magasin i Arendalsvassdraget kor det ikkje er pålagt magasinrestriksjonar i sommarhalvåret.

Valle kommune fremma krav i 2010 om at det skulle innførast sommarvasstand i magasinet. I høyringsdokumentet uttaler AVB at dette ikkje er mogleg.

Som grunngjeving har AVB blant anna vist til at det vil bli meir krevjande å oppfylle krava om sommarvasstand i Øysæ, Gaus og Votna. Vidare er det vist til overskjønnet vedrørande regulering av Finndalsvassdraget (i praksis Torsdalsmagasinet), datert 2. august 1962, kor det er skildra kva forutsetningar som ble lagt til grunn for utbetaling av erstatningane. Det framgår av overskjønnet at fiske erstattast og «*avgis under forutsetning av at fiske blir totalt ødelagt ved reguleringen*». Vidare framgår det i tilknytning til ferdsel på magasinet, at retten har «*tilkjent samtlige saksøkte undtatt hytteeierne takstnr. 13, 15 og 20 erstatning for det tap de påføres som følge av de ferdselsvansker reguleringen vil føre med seg*». Endelig har AVB vist til uttaler i St.prp. nr. 105 (1969-70) side 24 om løyve for AVB til ytterligere reguleringar og overføringar i Finndølavassdraget, kor det blant anna heiter at «*Turistnæringen hevdes å være av betydning og må påregnes skadet ved sterkt reduserte fiskemuligheter både ved redusert bestand og ved vansker for utøvelse av fisket*».

AVB hevder på ovannemnte bakgrunn at det var ein forutsetning ved utsteding av konsesjonen at magasinane ville bli brukt aktivt «*og at de ulemper som følger av reguleringen slik de praktiseres i dag lå til grunn for den tillatelsen som ble gitt*».

Slik kommunen forstår det legger AVB her til grunn at det kun er ulemper og skader ved reguleringa som ein ikkje forutsåg da konsesjonane blei gitt, som kan gi grunnlag for endringar i konsesjonane.

Dette er Valle komme ikkje einig i. For det første framgår det av forarbeida til endringar i vassdragsreguleringsloven i 1992, Ot.prp. nr. 50 (1991–1992) på side 47, at:

«Som det allerede er redegjort for innebærer den alminnelige revisjon en modernisering eller ajourføring av konsesjonens vilkårsside. I prinsippet betyr dette at samtlige vilkår som er oppstilt, kan undergis ny vurdering på bakgrunn av de erfaringer man har gjort seg i løpet av perioden. Vurderingen kan føre til at vilkår sløyfes eller gis et annet innhold. Det kan også fastsettes helt nye vilkår, noe som er særlig aktuelt ved skader og ulemper som ikke var forutsatt på konsesjonstidspunktet.»

Det er med andre ord ikkje noko vilkår om at skader og ulemper som avbøtast gjennom revisjon ikkje kan ha vært forutsett på konsesjonstidspunktet. Det er tvert imot slik at alle vilkår kan undergis revisjon.

For det andre var det ved utsteding av konsesjonen 7. april 1961, og dei skjønne som ble avholdt i den forbindelse, ein forutsetning at dette var en tidsavgrensa konsesjon som skulle vare i 60 år, dvs. fram til 2021. Desse forutsetningane blei endra ved kgl.res. 18. juni 1998, kor konsesjonen blei omgjort frå å være ein tidsavgrensa til en tidsbegrensa konsesjon. Denne omgjøringa ble gjennomført utan at omgjøringssøknaden blei sendt på høyring. Kommunen, grunneigarar og allmenne interesser fikk dermed ikkje anledning til å uttale seg. Dette medførte ikkje bare at ein fekk endra varigheten av konsesjonen, men også at man gikk glipp av ein vurdering av framtidige konsesjonsvilkår.

Det avgjerande må da være at det av kgl.res. 18. juni 1998 side 85 flg. framgår at endringa av konsesjonsvilkår frå tidsbegrensa til ubegrensa tid ikkje «*vil innebære noen innskrenkning i departementets adgang til å revidere tidligere gitte konsesjoner*».

På denne bakgrunn kan det ikkje innvendes mot revisjonsadgangen i dag at ulemper som var kjent da skjønnet ble gjennomført ikkje kan avbøtast.

I alle tilfeller framgår det av de framsette krava at reguleringa i vassdraget medfører store ulemper i dag på allmenne interesser i heile området. Det vises til at magasinet ligger i eit område med mange gamle støyler, fritidsbustadar og nyttes i dag med tilhøyrande bruk og nytte i forhold til beiting, jakt og rekreasjon. Strendene er svært skjemmaende når det er lite vann i magasinet og utfordrande i samband med båtutsetting og båtferdsel på magasinet. Det vises til vedlagte bilete. Dei store strendene øydeleggar leveområde for fisk og andre organismar som har vatnet som sitt leveområde. Dette kan ikkje avbøtast gjennom skjønn med noen få private interesser.

Departementet har i tidlegare konsesjonssaker lagt til grunn at der kor det er menneskelege aktiviteter i og rundt eit magasin, må slike interesser tilleggas større vekt i avveininga av slike interesser og omsynet til kraftproduksjonen enn der kor magasinane ligger høgt til fjells i utilgjengelege områder. Det vises for eksempel til saken om fornying av konsesjonane i Arendalsvassdraget.

AVB har på bakgrunn av kommunens krav beregnet konsekvensane av å innføre krav til vasstand om sommaren i Torsdalsmagasinet. AVB skriver i revisjonsdokumentet side 6 at restriksjonane legger ein for stor dempar på fleksibiliteten i manøvreringa. På side 7 er det vist til at «*Torsdalsmagasinet [er] ett av få magasiner hvor de ikke er restriksjoner om sommeren, og AVB vurderer det som viktig for hele vassdraget å opprettholde den muligheten, både med tanke på flomdemping, sikring av minstevannføring og kraftproduksjon*».

Vidare uttaler AVB på side 48 at det vil ha «*store konsekvenser for produksjonen i vassdraget hvis man får krav til sommervannstand i Torsdalsmagasinet. Man får mindre produksjon i Arendalsvassdraget om vinteren når forbruk og etterspørsel er høyest og mer produksjon om sommeren*».

AVB anfører på side 49 at:

«Simuleringen viser at ved en sommerrestriksjon, for eksempel HRV – 8 meter, at det ikke vil være mulig å benytte magasinet fullt ut. Det foreligger ikke adgang til å pålegge restriksjoner som i praksis umuliggjør utnyttelse av hele reguleringen og er heller ikke en del av revisjonsadgangen, og er presisert i OEDs retningslinjer for revisjon (ref 20 – side 16, første avsnitt) Av dette følger at det ikke er anledning å pålegge magasinrestriksjoner i Torsdalsmagasinet.»

Valle kommune har ingen faglege forutsetningar for å etterprøve AVBs standpunkt. Hensett til dei sterke interessene som er knytt til bruk og aktiviteter ved og i magasinet, er imidlertid kommunen opptatt av å forbetre forholda i Finndølavassdraget. Revisjon av vilkåra for konsesjonane, er ein stor og viktig sak for lokalsamfunnet som er tilknytta vassdraget. Målet er å få oppdatert/modernisert reguleringsforutsetningane med bakgrunn i dei erfaringar ein har hausta etter at konsesjonane blei gitt, og sikre ein betre avbalansering mellom dei motståande omsyn.

Som AVB sjølv skriver i dokumentet på side 6 er fleire: «*i dag opptatt av hvordan Torsdalsmagasinet manøvreres og ønsker seg høyere vannstand i magasinet om sommeren, og begrunner dette med både utseende og ferdse på vannet.*»

Alle konsesjonane som er omfatta av revisjonssaken har konsekvensar for naturmiljøet og friluftslivet i tilknytning til vassdraget. Bruken av vassdraget er vidare viktig for aktiviteten i heile det geografiske området på sommarhalvåret, og særleg Torsdagsmagasinet er ein viktig innfallssport til dei nærliggjande områdene. Valle kommune har blant anna påpekt at forholda i og rundt Torsdalsmagasinet må bli betre tilrettelagt for den bruken som gjørast, blant anna med båt.

Kommunen har på bakgrunn av AVBs innvendingar mot magasinrestriksjonskravet innhenta råd frå hydrolog Einar Østvold i Hydrologiservice AS. Som det framgår av rapport frå Hydrologiservice datert 3. oktober 2018, er AVBs simuleringsberekningar for å vise konsekvensane av ulike vasstandsberäkningar i Torsdalsmagasinet om sommaren, basert på eit svært rigid krav «*fordi det synes krevd oppfylt uavhengig av hvordan tilsigsforholdene er*».

Valle kommune er ikkje ueinig i at resultatet av innføring av et slikt rigid system, vil være ein sterk auking av sommarproduksjonen og ein tilsvarande reduksjon av vinterproduksjonen. Som det er påpekt i Østvolds rapport, vil imidlertid samla årsproduksjon ikkje bli redusert. Som det vidare påpeikast, tilseier dagens markedssituasjon at det neppe vil ha så mykje å si for AVB økonomisk om delar av produksjonen flyttas frå vinter til sommar.

Kommunen har basert på Einar Østvolds vurderingar og anbefalingar funnet det riktig å fremme eit alternativ til kravet om at vasstanden skal nå eit bestemt nivå på eit gjeve tidspunkt. Kommunen foreslår at vilkåret om sommarvasstand utformast slik at alt tilsig frå ein gjeve dato skal brukas til oppfylling fram til ein når ynskja vasstand og at man etter dette tidspunktet ikkje skal tappe ned magasinet før ein gjeve dato. På den måten kan AVB fullt ut utnytte magasinane vinterstid samtidig som flaumtap unngås ved at magasinane da kan ta imot vårflommen når den inntre. Østvold har utforma eit vilkår som lyder som følger:

«I tiden etter 1. mai skal det ikke tappes fra magasinet før vannstander har nådd kote 616,0. Vannstanden skal ikke senkes under dette nivået før 1. oktober.»

(kote 616 syner til privat nivellement frå 1919, der HRV er 617 moh., sjå kap. 3.3. s. 7)

Som det framgår av grunngjeving i rapporten, vil AVB ved ein slik utforming av vilkåra stå fritt til å utnytte magasinet i løpet av vinteren på same måte som i dag. Dermed vil det heller ikkje oppstå nokon vriding av produksjonen frå vinter til sommar. På den annen side har man ingen garanti for at vasstanden vil nå kote 616,0, da dette vil avhenge av tilsigsforholdene. Valle kommune meiner at Østvolds forslag vil føre til ein betre samla løysning alle omsyn teke i betraktning.

Slik kommunen ser det, vil den føreslegne utforminga av vilkåret ivareta både omsynet til AVB og friluftslivet i området. Sjølv om tilsigsforholda kan variere betydeleg gjennom året og frå år til år, er tilsiget stort under snøsmeltinga om våren, og avtek normalt utpå sommaren og fram mot hausten. Det framgår også av revisjonsdokumentet at innføring av eit slikt krav langt på veg bare vil være ein formalisering av manøvreringa av magasinet slik den har vært praktisert i dei seinare år, jf. figur 4.3.1 på side 24 i revisjonsdokumentet. Eit krav om at tilsiget frå ein gjeve dato om våren skal brukas til oppfylling til kote 616,0 vil difor i begrensa grad komme i konflikt med dagens manøvrering.

Valle kommune vil uansett peike på at produksjonsomsynet ikkje lengre er eit tungtvegande argument mot restriksjonar i drifta av magasinet, og at sterke grunner taler for at produksjonsomsynet ikkje bør tilleggas like stor vekt som tidlegare. Situasjonen i dag er at kraftunderskot er endra til kraftoverskot. Norge er en nettoeksportør av kraft. Klimaendringane har dessutan ført til auka kraftproduksjon på grunn av auka nedbør og mildare vintre. Både kraftprodusentane og NVE har dei seinare åra oppjustert sine forventningar til kraftproduksjonen på grunn av auka nedbørsmengder. Auka nedbør vil bidra til ein auking i norsk kraftproduksjonen som langt overgår det eventuelle beskjedne tapet som ein minstevassføring i Torsdalsmagasinet vil medføre. Det bemerkes vidare at den auka kraftproduksjonen som fylgje av auka nedbør er noko produsentane får gratis.

Effektkjøring

Valle kommune vil påpeike at det er viktig at man for fyllings- og tapperrestriksjonane tek høgde for at det dei seinare åra har blitt stadig meir aktuelt med effektkjøring. Det er ikkje lenger gitt at kraftprodusentane vil fylgje tidlegare etablert praksis. Liberalisering av kraftmarkedet og kraftutveksling mot kontinentet har som kjent ført til vesentlege endringar i produsentanes agering, som kan innebera ein hardare kjøring av kraftverka og med tapping også på andre tider av året.

Auka effektkjøring kan medføre store variasjonar i vasstanden, som igjen kan få store miljøkonsekvensar. Særlig ved låg vasstand kan effektkjøring gjere stor skade for fisk og bunndyr, issforhold, skader på båtar, erosjon mv.. Valle kommune er ikkje kjend med at det har funnet sted effektkjøring i vassdraget, men meiner å ha registrert hyppigare endringar gjennom året enn det som var vanlig da konsesjonen ble gitt.

Når det er 30 år til neste vilkårsrevisjon kan slik effektkjøring medføre store fysiske verknadar for vassmiljøet mv. som ikkje var forutsett da konsesjonen ble gitt. Valle kommune meiner difor at tidlegare køyremønster med jamn tapping gjennom resten av året må vidareførast direkte i reglementet.

Valle kommune meiner vidare at konsesjonæren må kunne dokumentere med målingar at det ikkje er skjedd endringar i tappemønstret i strid med gitte konsesjonar. I forhold til LRV og HRV er det innført gode rutinar for rapportering med blant anna regelmessige målingar. Det tilsvarande bør innførast for å redgjere for om tappemønstret har endra seg med hyppigare endringar i magasinane enn det enn hadde før tida etter at Finndøla kraftverk ble bygd og om dette er innanfor vilkåra som er gitt i konsesjonane. Det bør være konstante målingar som kan fylgjast på nett. Denne overvakinga må finansieras av konsesjonæren og bør inn som et konsesjonsvilkår.

Kontroll/presisering av høgdegrunnlaget

Det er opplyst i revisjonsdokumentet på side 6 at man ved reguleringa av Torsdalsmagasinet i 1961, bare hadde gamle kart og høgdemålingar å forhalde seg til. Ved den opprinnlege konsesjonsbehandlingen (kgl.res. 7. april 1961) ble det brukt lokalt høgdegrunnlag frå et privat nivellement frå 1919. Det er vidare opplyst at dette høgdegrunnlaget er veldig forskjellig frå dagens høgdegrunnlag, slik at når konsesjonen fastsetter HRV til kote 617 moh, tilsvarer dette kote 706,49 i dagens høgdesystem (NN1954). Det kan difor sjå ut som at reguleringa praktiserast annleis enn det konsesjonen gjev rom for.

For høgdene oppgjeve i konsesjonen frå 1970 er høgdegrunnlaget oppgitt i NVE-høgder (ulike NVE vassdragsnivellement). Det framgår vidare på side 14 i dokumentet at NVE seinare har føreteke ein innmåling (kontrollmåling) med referanse til NN1954-høydegrunnlag.

Sjølv om det bare er konsesjonsvilkåra som kan regulerast, og ikkje sjølve konsesjonen, foreslår Valle kommune at dagens høgdesystem tas inn i konsesjonsvilkåra i samband med revisjonen. Dette for å unngå misforståing om høgdegrunnlaget i framtida.

ANDRE KRAV

Avtale mellom Valle kommune og AVB

Krava frå Valle kommune er som nemnt presisert i brev til AVB datert 6. mars 2017.

I møte 24. januar 2019, har Valle kommune og AVB komme til einigheit om vidare oppfølging av dei krav som er omtala i referatet, med unntak for innføring av sommarvasstand i Torsdalsmagasinet. Til orientering vedleggas «Referat fra møte med Valle kommune og AVB 24. januar 2019».

Valle kommune legger til grunn at avtalen i tilstrekkelig grad ivaretek allmennheitas interesser, jf. også AVBs redgjeriing i revisjonsdokumentet under punkt 10.3. Det vises vidare til punkt 4.2 nedanfor vedrørande innføring av standard naturforvaltningsvilkår.

Krav knytt til standard naturforvaltningsvilkår

Kommunen ser positivt på at standard naturforvaltningsvilkår vil bli tatt inn i konsesjonen, slik det er lagt til grunn i revisjonsdokumentet på side 45.

Generelt meiner Valle kommune at innføring av standard naturforvaltningsvilkår gir miljømyndigheita et betre handlingsrom for undersøkingar og pålegg enn dagens vilkår. Kommunen legger derfor til grunn at dette i tilstrekkelig grad vil ivaretake omsynet til framtidig fiskebestand, framtidig erosjonsproblematikk mv., jf. også redgjeriing i dokumentet på side 38 og 41. Dette forutset imidlertid at myndighetene aktivt nytter heimlane når det er nødvendig.

Konsesjonsavgifter og konsesjonskraft

Det framgår av konsesjonsvilkåra at Valle kommune i dag betaler OED-pris for konsesjonskraft frå Finndøla og Haukrei kraftverk. Ved oppgradering av kraftverka aukar virkningsgraden. I tillegg medfører auka tilsig at vassmengda er større enn lagt til grunn da kraftgrunnlaget ble fastsatt. Valle kommune krev at konsesjonskraftvolumet og konsesjonsavgifta skal reknas ut på nytt ut frå kva som er kraftgrunnlaget og virkningsgraden i kraftverket på revisjonstidspunktet.

Næringsfond

Etter vassdragsreguleringsloven § 17, kan vassdragsmyndigheten pålegge den enkelte konsesjonær å avsette midlar til næringsfond til berørte kommunar. Næringsfondet skal være ein kompensasjon for skader og ulemper, og størrelsen på fondet skal bereknas på bakgrunn av produksjonsstørrelsen og verdien på denne.

Det er ikkje tidlegare pålagt næringsfond i samband med reguleringa av Finndøla. Som fylgje av at konsesjonen som nemnt ble endra frå tidsavgrensa til ubegrensa tid, og det var forutsett av departementet at endringa ikkje «*vil innebære noen innskrenkning i departementets adgang til å revidere tidligere gitte konsesjoner*», jf. kgl.res. 18. juni 1998 side 85 flg., ber Valle kommune om at det i henhold til dagens praksis innførast eit næringsfond, som ved fornying av konsesjonar.

Hensett til produksjonens størrelse, at anlegga for lengst er nedskrivne og dagens anteke marknadsværdi av kraftanlegget, finner Valle kommune det rimeleg at det avsettast eit næringsfond til Valle kommune på 20 mill. kroner. Kommunen anser eit slikt fond som ein særdeles beskjeden andel av den framtidige verdsskapinga i Finndøla kraftverk, basert på verdifulle naturressursar i Valle kommune.

Med helsing
Valle kommune

Aud Sunniva Fuhr
Rådmann

Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur.

Vedlegg:

- 1 Særutskrift Revisjon av vilkår for Finndølavassdraget - høyring
- 2 Rapport frå Hydrologiservice A/S datert 3 oktober 2018
- 3 Referat frå møte med Valle kommune og AVB 24. januar 2019
- 4 Brev frå Valle kommune 6. mars 2017
- 5 Oversiktsbilete sommarvasstand
- 6 Bilete Fisstøyl - fritidsbusetnad og støylar
- 7 Bilete Fisstøyl - fritidsbusetnad og støylar - juni 2016
- 8 Bilete - sommarvasstand